

توراه اور • پاراشاها נח • مامار 2

אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה...

اگر کسی همه دارایی خانه‌اش را ببخشد

بالاترین عشق، «با تمام نیرویت»، خود ذاتِ **ה'** را می‌خواهد؛ از این رو حتی حکمتِ تورات و باغ عدن را که فقط پرتوی از اویند، خوار می‌شمارد. رسیدن به آن ذات تنها از راه **מצוות** (mitzvos؛ فرمان‌ها)ی عملی ممکن است؛ این‌ها ارادهٔ درونی **ה'** اند که در امور جسمانی پوشیده می‌شود و «امروز»، هنگامی که روح در بدن است، به انجام می‌رسد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربّه، رب لیوی ییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/noach/2

مقصود اصلی

بالاترین عشق، «با تمام نیرویت»، خود ذاتِ ה' را می‌خواهد؛ از این رو حتی حکمتِ تورات و باغ عدن را که فقط پرتوی از اویند، خوار می‌شمارد. رسیدن به آن ذات تنها از راه **מצוות** (mitzvos؛ فرمان‌ها)ی عملی ممکن است؛ این‌ها ارادهٔ درونیِ ה' اند که در امور جسمانی پوشیده می‌شود و «امروز»، هنگامی که روح در بدن است، به انجام می‌رسد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشتهای پایان متن هستند.

خلاصهٔ مامار

در ادامهٔ خوانش **מאמר** (maamar) پیشین از «آب‌های بسیار نمی‌توانند عشق را خاموش کنند»، آتر **רֵבֶה (אדמו"ר הזקן)** به پایان آیه می‌پردازد: «اگر کسی همهٔ داراییِ خانه‌اش را برای عشق ببخشد، به‌کلی خوار شمرده خواهد شد.» «داراییِ خانه‌اش» همان حکمتِ تورات، یعنی دلایلِ **מצוות** است. این حکمت از حکمتِ الهی، حکمت (**חכמה**, Chochmah) («عدن»)، همچون رودخانه‌ای به سوی «باغ»، یعنی پنجاه‌وسه **סדרות** (sidros؛ بخش‌های تورات)، روان می‌شود و باغ عدنِ علیا و سفلی را پدید می‌آورد. باین‌همه، **חכמה** تنها در پی انقباضات بسیار (**איש** ish)، «مردِ جنگاور» پدید آمد و فقط پرتویی است که در برابرِ ذاتِ ה' هیچ به‌شمار می‌آید. عشقِ «با تمام نیرویت» می‌خواهد در «پیکرِ پادشاه» جذب شود؛ از این رو همهٔ آن دارایی را خوار می‌شمارد. اما **מצוות** عملی ارادهٔ ה' اند و فراتر از عقل؛ همچون اندیشه‌ای ژرف که فقط می‌توان به آن اشاره کرد، تنها هنگامی آشکار می‌شوند که در امور جسمانی پوشیده شوند. از این رو **שמע** (Shema) می‌گوید: «که من (**אנוכי** Anochi)، آن‌که “من” است) امروز به شما فرمان می‌دهم»: ذاتِ ה' از راهِ عمل به دست می‌آید، و تنها هنگامی که روح در بدن است. از این راه، روح، «خواهر کوچک» (**אחות** achos)، با ה' یکی (**אחת** achas) می‌شود و از هر سو در آغوش گرفته می‌شود.

طرح کلی

1	عشقی که آب‌ها خاموشش نمی‌کنند
نگرانی‌های معیشتی و اندیشه‌های دنیوی نمی‌توانند عشق را خاموش کنند؛ از راهِ آن‌هاست که انسان به عشقِ «با تمام نیرویت» می‌رسد.
2	داراییِ خانه‌اش
حکمتِ تورات، یعنی دلایلِ מצוות ، از حکمت (חכמה , Chochmah) و با انقباضات بسیار به باغ عدن روان می‌شود؛ باین‌همه، تنها پرتویی از ה' است.
3	خوار شمردنِ پرتو
عشقِ «با تمام نیرویت» فقط ذاتِ ה'، «پیکرِ پادشاه»، را می‌خواهد؛ از این رو عدن و داراییِ حکمت را خوار می‌شمارد.
4	מצוות: اراده‌ای فراتر از حکمت
מצוות عملی ارادهٔ درونیِ ה' اند و فراتر از عقل؛ همچون اندیشه‌ای ژرف که فقط با اشاره‌ای منتقل می‌شود، تنها در امور جسمانی آشکار می‌شوند.
5	«که من امروز به شما فرمان می‌دهم»
عشقِ שמע به یگانگی با ذاتِ ה' می‌رسد؛ این یگانگی تنها از راهِ انجامِ מצוות و فقط «امروز»، هنگامی که روح در بدن است، حاصل می‌شود.

گفتنی تورات نیز عملی به شمار می‌آید؛ از راه **מצוות**، روح با **ה'** «یکی» می‌شود و از هر سو در آغوش گرفته می‌شود.

مفاهیم کلیدی

دارایی خانه‌اش **הון ביתו**

حکمت تورات: شرح‌ها و دلایل **מצוות** که از حکمت **ה'** سرچشمه می‌گیرند.

با تمام نیرویت **בכל מאודך**

بالاترین عشق در **שמע**، فراتر از اندازه وجود خویش: خواست پیوستن به ذات خود **ה'**.

جذب‌شدن در پیکر پادشاه **לאשתאבא בגופא דמלכא**

هدف آن عشق: یگانگی با خود ذات **ה'**، نه فقط با نور او.

پرتو و تابش **זיו והארה**

نور **ה'** آن‌گاه که به بیرون می‌تابد. در قیاس با ذات او، حکمت (**חכמה**، Chochmah)، حکمت تورات و باغ عدن همگی فقط همین‌اند.

ذات و هستی او **מהותו ועצמותו**

خود **ה'**، فراتر از سراسر زنجیره نزولِ عوالم.

بُعدِ درونی اراده او **פנימיות רצונו**

ریشه **מצוות** عملی که از عقل و حکمت برتر است؛ از همین رو در اعمال جسمانی پوشیده می‌شود.

آغازشان در پایانشان نهاده شده است **נעוץ תחלתן בסופן**

بالاترین ریشه درست در پایین‌ترین مرتبه، یعنی عمل جسمانی، خود را آشکار می‌کند.

بخش 1 • 11

عشقی که آبها خاموشش نمی کنند

1 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו¹. כי הנה מבואר למעלה איך שמים רבים שהם טרדות הפרנסה.

«اگر کسی همه دارایی خانه‌اش را برای عشق بدهد، سخت خوارش خواهند شمرد.» زیرا پیش‌تر توضیح داده شد که «آب‌های بسیار» همان دل‌مشغولی‌های کسب معاش‌اند.

این مقاله با بخش دوم آیه‌ای از غزل غزل‌ها آغاز می‌شود که بخش نخست آن («آب‌های بسیار نمی‌توانند عشق را خاموش کنند و رودها نیز آن را غرق نمی‌سازند») موضوع مقاله پیشین بود. در آنجا، «آب‌های بسیار» به دل‌نگرانی‌های کسب معاش تفسیر شده بود.

ונהרות שהם המחשבות בענינים גשמיים שנקראו בשם נהרות דנידי ואזלי² משא"כ מים הם מכונסים ועומדים וכל זה לא יוכלו לכבות את האהבה ואדרבה בהם וע"י דוקא תבא לבחי' האהבה היותר גדולה היינו בחי' בכל מאדך הנ"ל.

و «رودها» اندیشه‌هایی دربارهٔ امور مادی‌اند که از آن رو «رودها» نامیده شده‌اند که پیوسته حرکت می‌کنند و جاری می‌شوند؛ حال آنکه آب‌ها گردآمده و ساکن‌اند. هیچ‌یک از این‌ها نمی‌تواند عشق را خاموش کند؛ برعکس، درست در میان آن‌ها و از رهگذر آن‌هاست که آدمی به مرتبهٔ بزرگ‌ترین عشق می‌رسد، یعنی به مرتبهٔ «با تمام توانت» که پیش‌تر ذکر شد (בכל מאדך, bechol me'odecha).

«رودها» جریانِ اندیشه‌ها دربارهٔ امور دنیوی‌اند؛ این اندیشه‌ها همچون رود، پیوسته در حرکت‌اند، حال آنکه «آب‌ها» (دل‌نگرانی‌های کسب معاش) در یک جا گردآمده می‌مانند. هیچ‌یک از این امور عشقِ نفس به ה' را خاموش نمی‌کند؛ بلکه غلبه بر همین حواسِ پرتی‌هاست که آدمی را به بالاترین عشق می‌رساند: عشقِ «با تمام توانت» (bechol me'odecha) در دعای شماع، عشقی که از اندازهٔ خودِ آدمی فراتر می‌رود.

بخش 2 • 21-3

دارایی خانه‌اش

2 ולזה אומר אח"כ אם יתן איש את כל הון ביתו כו'. הון ביתו נק' חכמת התורה שהן פירוש וטעמי המצות שנמשך מבחי' חכמתו ית'.

و از این [رو]، پس از آن می‌گوید: «اگر مردی همهٔ دارایی خانهٔ خود را ببخشد...» «دارایی خانهٔ او» به حکمتِ تورات اشاره دارد؛ یعنی شرح و دلایلِ فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) که از مرتبهٔ حکمت (חכמה, Chochmah) مبارکِ او سرچشمه می‌گیرند.

اکنون آلتِ ربه نیمهٔ دوم آیه را چنین تفسیر می‌کند: «دارایی خانهٔ او» حکمتِ تورات است؛ یعنی شرح‌ها و دلایلِ فرمان‌ها. این حکمت از حکمتِ خودِ ה'، یعنی مرتبهٔ **חכמה**، سرچشمه می‌گیرد.

وكم"ש ונהר יוצא מעדן³ להשקות את הגן. כי מעדן שהוא בחי' חכמה שנק' עדן⁴ יוצא נהר לשון המשכה להשקות את הגן שהם ג"ן סדרים דאורייתא שהן

چنانکه نوشته شده است: «و نهري از عدن (עדן, Eden) بیرون می‌رود تا باغ (גן, gan) را آبیاری کند.» زیرا از «عدن» که مرتبه حכמה است و «عدن» نامیده می‌شود، «نهري بیرون می‌رود» — که تعبیری برای جریان یافتن است — تا باغ را آبیاری کند: این همان پنجاه‌وسه (גן, gan) بخش تورات (סדרים, sidros) است که عبارت‌اند از

آیه سفر پیدایش به‌منزله نقشه‌ای از چگونگی جریان رو به پایین حکمت تورات خوانده می‌شود: «عدن» همان حכמה است؛ «נהר» بیانگر جریان یافتن آن حکمت است؛ و «باغ» (gan)، که حروفش ارزش عددی پنجاه‌وسه را دارند) به סדרים (sidros)، یعنی بخش‌هایی که تورات برای قرائت هفتگی به آن‌ها تقسیم شده است، اشاره دارد. گفتار توراتی این بخش‌ها را پنجاه‌وسه می‌شمارد؛ عددی برابر با ارزش واژه gan: حرف גימל (gimmel) برابر ۳ و حرف נון (nun) برابر ۵۰ است.

פירוש ושעמי המצות ונעשה מהם בחי' ג"ע [גן עדן] עליון וג"ע [גן עדן] תחתון עד שנשתלשל מטה מטה ששרשם מבחי' חכמתו ית' שנק' ראשית ההשתלשלות ואינו ערוך כלל לגבי מהותו ועצמותו יתברך שהוא למעלה מההשתלשלות:⁵

شرح و دلایل מצות. و از آن‌ها مرتبه باغ عدن برین و باغ عدن فرودین پدید می‌آید، تا آن‌که پله‌پله به پایین و پایین‌تر فرود می‌آید. ریشه آن‌ها از مرتبه حکمت مبارک اوست که آغاز زنجیره نزول عوالم (השתלשלות, hishtalshelus) نامیده می‌شود؛ و این مرتبه اصلاً با ذات و هستی مبارک او که فراتر از زنجیره نزول است، قابل مقایسه نیست.

شرح‌ها و دلایل فرمان‌ها باغ عدن برین و باغ عدن فرودین را پدید می‌آورند؛ این‌ها عوالم روحانی‌ای هستند که ارواح در آن‌ها از نور الهی بهره‌مند می‌شوند و سپس مرتبه‌به‌مرتبه فرود می‌آیند. اما چون ریشه آن‌ها در حכמה است، که تنها نخستین مرحله زنجیره نزول عوالم است، در قیاس با ذات ה' که سراسر فراتر از آن زنجیره است، هیچ به شمار نمی‌آیند.

بخش 3 • 31-4

خوار شمردن پرتو

3 וזהו אמ یتن ایش שהוא לשון גבורות⁶ וצמצומים כמ"ש (שמות טו) ה' ایش ملחמה⁷ כו'

و این است [معناي] «اگر مردی (ایش, ish) ببخشد»: [واژه ایش] بر قوای بازدارنده (גבורות, gevuros) و انقباض‌ها (צמצומים, tzimtzumim) دلالت دارد؛ چنانکه نوشته شده است (שמות 15): «ה' مرد جنگ است»، و غیره.

واژه ایش («مرد») در اینجا اصطلاحی برای قدرت الهی و بازدارندگی (גבורות) و انقباض (צמצום) است؛ چنانکه در آیه‌ای که ה' را «مرد جنگ» می‌خواند. بنابراین، «اگر مردی ببخشد» به انقباض‌هایی اشاره دارد که از سوی ה' پدید می‌آیند و «ثروت خانه‌اش» را به وجود می‌آورند.

שכדי שימושך מעצמותו ית' להתהוות בחי' חכמה שאינו אלא זיו והארה בלבד א"א להיות כ"א ע"י צמצומים וגבורות רבים.

زیرا برای آنکه [آنچه لازم است] از ذاتِ مبارک او افزایه شود تا مرتبه‌ای (bechinah, **بחינה**) از حکمت (Chochmah, **حکמה**) به وجود آید - که جز پرتو و تابشی بیش نیست - این امر جز به واسطهٔ انقباض‌های بسیار (**צמצומים**) و قوای بازدارندهٔ بسیار (گבורות) ممکن نیست.

حتی **חכמה**، سرچشمهٔ حکمتِ توراه (Torah, **توراه**)، تنها پرتویی است که از **ה'** می‌تابد، نه خودِ ذاتِ **ה'**؛ و حتی همین پرتو نیز فقط از راه انقباض‌ها و قوای بازدارندهٔ بسیار می‌توانست به وجود آید. این نشان می‌دهد که حکمتِ توراه تا چه اندازه از ذاتِ فروتر است.

וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה⁸ שהוא אהבת בכל מאדך המבואר למעלה שהוא לאשתאבא בגופא דמלכא.

و این است [معنای] «اگر مردی تمام ثروتِ خانه‌اش را برای عشق ببخشد»: این همان عشقِ «با همهٔ توانت» است که پیش‌تر توضیح داده شد؛ عشقی که عبارت است از جذب‌شدن در پیکرِ خودِ پادشاه.

«عشقی» که مرد حاضر است برای آن تمام آن ثروت را ببخشد، عشقِ «با همهٔ توانت» است که پیش‌تر وصف شد: اشتیاقِ جذب‌شدن در «پیکرِ خودِ پادشاه»؛ تصویری از ذاتِ خودِ **ה'**، نه صرفاً نور او.

بخش 4 • 41-5

מצוות: اراده‌ای فراتر از حکمت

4 וכמ"ש מי לי בשמים⁹ ועמך לא חפצתי כו' שלא יחפוץ לא בג"ע [בגן עדן] כו' שהם אינם רק זיו והארה בלבד רק לאשתאבא בגופא דמלכא שהוא מהותו ועצמותו ית'.

چنان‌که نوشته شده است: «چه کسی را در آسمان دارم [جز تو]؟ و جز تو هیچ نمی‌خواهم»، و الی آخر: یعنی او نه باغ عدن و غیره را می‌خواهد، که چیزی جز پرتوی و فروغی نیستند، بلکه فقط می‌خواهد در پیکرِ پادشاه مستغرق شود؛ پیکری که همان ذات و هستیِ مبارکِ اوست.

سخنانِ آساف (אסא) در مزمور، «چه کسی را در آسمان دارم [جز تو]؟ و جز تو هیچ نمی‌خواهم [بر زمین]»، عشقی را بیان می‌کند که نه باغ عدن و نه هیچ پاداش روحانی‌ای را می‌خواهد، زیرا اینها فقط پرتوی از **ה'** هستند؛ بلکه تنها خودِ **ה'**، ذاتِ او را می‌طلبد.

ואי לזאת בוז יבוזו לו הון ביתו הנ"ל שאינו אלא זיו והארה כו' וד"ל [ודי למבין]. **אכן כ"ז [כל זה] הוא הפי' ושעמי המצות שהוא בחי' חכמת התורה שנמשך מחכמתו ית' כנ"ל.**

بنابراین، «به‌کلی خوار شمرده خواهد شد»: [یعنی،] «ثروتِ خانه‌اش» که پیش‌تر یاد شد، و چیزی جز پرتوی و فروغی نیست، و غیره؛ و این برای اهل فهم بس است. اما همهٔ اینها توضیح و دلایل فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) است، یعنی مرتبهٔ حکمتِ تورات که از حکمتِ مبارکِ او سرچشمه می‌گیرد، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

در اینجا، این گفتارِ حسیدی (מאמר, maamar) واژه‌های پایانیِ آیه را به شیوهٔ خاص خود می‌خواند: «به‌کلی خوار شمرده خواهد شد» یعنی خود عاشقِ «ثروتِ خانه‌اش» را خوار می‌شمارد، زیرا آن فقط پرتویی است. اما آلتِ ربه (ادمو"ר הזקן) قیدی می‌افزاید: این مطلب دربارهٔ دلایل و توضیح‌های **מצוות**، یعنی حکمتِ عقلیِ تورات است که از حکمتِ **ה'**، حکمت (חכמה, Chochmah)، سرچشمه می‌گیرد.

أبل גופי המצות מעשיות כמו תפלין וסוכה ומצות צדקה שנא' [שנאמר] (ישעיה' [ישעיה] לב) והי' [והיה] מעשה הצדקה¹⁰ וכדומה שהן הם רצונו ית' שלמעלה מהטעם והדעת הנמשך בבחי' חכמה.

اما خودِ پیکرهٔ فرمان‌های عملی، مانند جعبه‌های آیینی حاوی بخش‌هایی از تورات که بر دست و سر بسته می‌شوند (تفילین, tefillin)، کلبهٔ آیینی (סוכה, sukkah) و فرمانِ صدقه (מצות צדקה, mitzvah of tzedakah) – چنان‌که در (ישعיהو 32) آمده است: «و عمل صدقه خواهد بود» – و مانند اینها، ارادهٔ مبارکِ اوست (اراده, רצון, ratzon)؛ اراده‌ای که فراتر از دلیل و فهمی است که در مرتبهٔ **חכמה** نازل می‌شود.

خودِ فرمان‌ها، یعنی اعمالِ واقعی مانند تفیلین، سوگه و بخشیدن صدقه، متفاوت‌اند: آنها ارادهٔ **ה'** هستند که از عقل فراتر است؛ زیرا عقل به مرتبهٔ **חכמה** تعلق دارد، حال آنکه اراده بالاتر از آن است.

ולהיות ששרש' גבוה מאד ממדרגת התורה כו' ע"כ נתלבשו בדברים גשמיים דוקא שא"א לבא לבחי' השגה כו'.

و از آنجا که ریشهٔ آنها بسیار بالاتر از مرتبهٔ تورات است، و غیره، ازاین‌رو به‌خصوص در چیزهای مادی پوشیده شده‌اند؛ زیرا [ریشهٔ آنها] نمی‌تواند به مرتبهٔ درک برسد، و غیره.

چون ریشهٔ فرمان‌ها بسیار بلند است و حتی از حکمتِ تورات نیز فراتر می‌رود، درک‌پذیر نیستند؛ ازاین‌رو به‌خصوص در اشیاء و اعمال مادی پوشیده شده‌اند.

5 וכמו שאמרו ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] לחכימא ברמיזא ^{11, 12, 13, 14, 15, 16, 17} שדבר העמוק מאד א"א

לגלותו בדבור כ"א ברמיזא שמראה לו באצבע כו'.

چنان‌که حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفته‌اند: «برای خردمند، اشاره‌ای بس است.» زیرا امر بسیار ژرف را نمی‌توان با گفتار آشکار ساخت، بلکه تنها با اشاره می‌توان آن را نشان داد؛ با انگشت به او نشان‌دادنش و غیره.

سخن حکیمان «برای خردمند، اشاره‌ای» این نکته را روشن می‌کند: اندیشه‌ای که ژرف‌تر از آن است که در واژه‌ها بگنجد، نمی‌تواند صریحاً بر زبان آورده شود؛ تنها می‌توان به آن اشاره کرد، مثلاً با انگشت.

כמו"כ [כמו כן] מצות מעשיות מפני ששרשם מאד נעלה שהן פנימיות רצונו ית' כביכול שלמעלה מהשגה. לזאת א"א לבא לידי גילוי למטה כ"א בהתלבשותם בדברי' [בדברים] גשמיים דוקא כי נעוץ תחלתן בסופן ¹⁸ דוקא.

همچنین می‌تزووها (מצות מעשיות, mitzvos ma'asiyos؛ فرمان‌های عملی): چون ریشه‌شان بسیار والاست و گویی بُعد درونی (فنیمיות, pnimiyus) اراده مبارک او هستند، اراده‌ای که فراتر از فهم است، ازاین‌رو ظهورشان در پایین تنها هنگامی ممکن است که به‌طور خاص در امور جسمانی پوشیده شوند؛ زیرا «آغازشان به‌طور خاص در پایانشان جای گرفته است».

מצות מעשיות مانند آن اشاره‌اند: ریشه آن‌ها بُعد درونی اراده ה' است؛ اراده‌ای ژرف‌تر از آن‌که به فهم درآید. ازاین‌رو، تنها هنگامی در پایین آشکار می‌شوند که در امور جسمانی پوشیده شوند. «آغازشان در پایانشان جای گرفته است» عبارتی از **سفر یצירה (سفر یצירה)** است: برترین ریشه دقیقاً در فروترین و جسمانی‌ترین مرتبه خود را نشان می‌دهد.

بخش 5 • 61-7

«که من امروز به شما فرمان می‌دهم»

6 וזהו והיו הדברים ¹⁹ האלה אשר אנכי מצוך היום כו'. כי הנה כל פ' ק"ש [קריאת שמע] שמע ישראל הוא

רק התבוננות מבחי' שמותיו כו'.

و این [معنای] «و این سخنان که من (Anochi, **انכי**) امروز به تو فرمان می‌دهم، خواهند بود» و غیره است. زیرا سراسر بخش قرائت «بشنو» (שמע, Shema)، «بشنو ای اسرائیل»، تنها تأمل درباره مرتبه نام‌های او و غیره است.

آلتر ربه (ادمو"ר הזקן) به سراغ שמاع می‌رود. آغاز آن، «بشنو ای اسرائیل»، تأملی است درباره نام‌های ה'، یعنی درباره شیوه‌هایی که ה' از طریق آنها آشکار می‌شود؛ و معنای «که من امروز به تو فرمان می‌دهم» در بند بعدی توضیح داده خواهد شد.

ועי"ז ואהבת בכל לבבך²⁰ כו' עד שיגיע לבחי' אהבת בכל מאדך הנ"ל שהוא ליכלל ולדבקה בו במהותו ועצמותו ית' ממש.

و از این [حاصل می‌شود]: «و دوست بداری با تمام دل خود» و غیره، تا آنجا که آدمی به مرتبه عشق «با تمام توان خود» که پیش‌تر یاد شد برسد؛ یعنی در او مندرج شود و به او بپیوندد، در ذات و حقیقت مبارک خود او.

آن تأمل به «دوست بداری با تمام دل خود» می‌انجامد و سپس به عشق «با تمام توان خود» می‌رسد؛ این عشق، اشتیاق به مستغرق شدن در خود ذات ه' و پیوستن به اوست، نه صرفاً به نور آشکارش.

7 **וא"א זאת כ"א ע"י קיום מצותיו ית' דוקא שהן פנימיות רצונו ית' ונעוץ סופן בתחלתן**

و این جز به واسطه به‌جا آوردن خاص فرمان‌های مبارک او (מצותיו, mitzvos) ممکن نیست؛ زیرا آنها بُعد درونی اراده مبارک او هستند، و «پایانشان در آغازشان فرو رفته است».

اتحاد با ذات او که عشق «با تمام توان» در پی آن است، تنها با عشق یا فهم به‌تنهایی حاصل نمی‌شود، بلکه فقط با به‌جا آوردن واقعی **מצותיו** ممکن است؛ زیرا اینها درونی‌ترین اراده او هستند. «پایانشان در آغازشان فرو رفته است»: عمل جسمانی به ریشه برتر خود پیوند دارد.

וזהו אשר אנכי^{21,22} מי שאנכי²³ שהוא מהותו ועצמותו ממש ולא בבחי' اور וזיו בלבד מצוך ע"י קיום מצות מעשיות דוקא כנ"ל.

و این [معنای] «آنچه من (Anochi, **انכי**) به تو فرمان می‌دهم» است: آن‌که «من» است، همان ذات و حقیقت خود اوست، نه صرفاً مرتبه‌ای از نور و فروغ؛ و این فرمان به‌واسطه به‌جا آوردن خاص **מצות מעשיות** است، چنان‌که پیش‌تر گفته شد.

واژه Anochi («من») در عبارت «آنچه من به تو فرمان می‌دهم» به ذات خود او اشاره دارد؛ «آن‌که من است»، نه به هیچ نور یا فروغی از او. همین ذات است که فرمان می‌دهد و از راه به‌جا آوردن **מצות מעשיות** می‌توان به آن رسید.

היום כו' שהיום דוקא שהנשמה ملובשת בתוך הגוף משא"כ קודם התלבשותה בגוף היתה רק נהנית מזיו השכינה כו'.

«امروز» و غیره: به‌خصوص «امروز»، هنگامی که روح درون بدن پوشیده است؛ حال آن‌که پیش از پوشیده شدن در بدن، تنها از تابش حضور الهی (**שכינה**, Shechinah) لذت می‌برد، و جز آن.

«امروز» یعنی اکنون، هنگامی که روح در بدن است. پیش از آن‌که روح وارد بدن شود، فقط از تابش **שכינה** لذت می‌برد؛ تنها در بدن است که با انجام **מצות** جسمانی می‌تواند به خود ذات او برسد.

خواهر کوچک ما

8 וזהו ודברת במ²⁴ שהוא מצות הדבור של התורה. וכמ"ש והגית בו²⁵ כו'. ועקימת שפתיו²⁶ הוי מעשה כו'.

و این [معنای] «و درباره آن‌ها سخن خواهی گفت» (ودברת, vedibarta) است: این همان **מצות** (mitzvah), یعنی فرمان بر زبان آوردن کلمات توراه (تורה, Torah) است. و چنان‌که نوشته شده است: «و آن را بر زبان خواهی آورد»، و جز این. و حرکت‌دادن لب‌ها خود عمل به‌شمار می‌آید، و جز این.

«و درباره آن‌ها سخن خواهی گفت» فرمان بر زبان آوردن کلمات توراه است، و فعل «آن را بر زبان خواهی آورد» (vehagisa) هم به اندیشیدن و هم به بر زبان آوردن دلالت می‌کند. قاعده تلمودی که حرکت‌دادن لب‌ها را عمل به‌شمار می‌آورد، یعنی بر زبان آوردن کلمات توراه خود گونه‌ای عمل است و از این رو در نیروی فرمان‌های عملی (מצוות, mitzvos) سهیم می‌شود.

وזהו אחות לנו קטנה²⁷ שנעשה בחי' אחות והוא לשון אחת שמתאחדת בתכלית עם מהותו ועצמותו ית' כביכול ממש ע"י קיום המצות מעשיות כנ"ל.

و این [معنای] «ما خواهری کوچک داریم» (اחות, achos) است: او به مرتبه «خواهر» بدل می‌شود؛ واژه «خواهر» با واژه «یکی» (אחת, achas) پیوند دارد، زیرا با انجام‌دادن **מצות** عملی، چنان‌که در بالا گفته شد، کاملاً با ذات و هستی مبارک خود او یگانه می‌شود، گویی به‌راستی با ذات و هستی او یکی است.

آیه «ما خواهری کوچک داریم» از راه بازی با واژه‌ها خوانده می‌شود: **اחות** (achos, خواهر) با **اחת** (achas, یکی) پیوند دارد. با انجام‌دادن **מצوت** عملی، نفس با ذات **ה'** کاملاً یکی می‌شود.

וכמ"ש וימינו תחבקני²⁸ כאדם החובק את חברו מכל צדדיו כו' וזהו מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה וד"ל [ודי למבין]:

و چنان‌که نوشته شده است: «و دست راستش مرا در آغوش می‌گیرد»، مانند کسی که ممنوع خود را از هر سو در آغوش می‌گیرد، و جز این. و این [معنای] «برای خواهرمان چه کنیم، در روزی که درباره‌اش سخن گفته شود» (ידובר, yedubar) است؛ و این برای آن‌که درمی‌یابد بس است.

در سرود، محبوبه درباره محبوبش می‌گوید: «دست راستش مرا در آغوش می‌گیرد»؛ اینجا **ה'** نفس را در آغوش می‌گیرد، مانند کسی که دوستش را از هر سو در آغوش می‌کشد؛ تصویری از آن یگانگی کامل. واژه‌های پایانی آیه، «در روزی که درباره‌اش سخن گفته شود» (ידובר, yedubar)، با «درباره آن‌ها سخن خواهی گفت» (ودברת) در آغاز این بند هم‌ریشه‌اند. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) این پیوند را به‌صورت اشاره‌ای سربسته می‌گذارد؛ و اگر چنین خوانده شود، منظور روزی است که کلمات توراه بر زبان آورده می‌شوند.

در کار بندگی

نگرانی‌های معیشتی و سیلابِ اندیشه‌های دنیوی نباید انسان را دلسرد کند: چیره‌شدن بر آن‌ها همان راهی است که به عشقِ «با تمام نیرویت» می‌انجامد. این عشق نباید نه پاداش، نه عدن و نه حتی فهمیدن را برای خود فهمیدن بخواهد، بلکه باید خود **ה'** را بخواهد؛ و با انجام واقعی **מצוות** (تفیلین (tefillin)، **סוכה** (sukkah)، **צדקה** (tzedakah؛ بخشش مالی)) و گفتنِ کلماتِ تورات، همین حالا، هنگامی که روح در بدن است، به کمال می‌رسد.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا عشقی که ذاتِ **ה'** را می‌خواهد، حتی حکمتِ تورات و باغ عدن را «خوار می‌شمارد»؟
2. واژهٔ **ایש**، چنان‌که در «مرد جنگاور» آمده، چگونه نشان می‌دهد که **חכמה** از ذاتِ **ה'** بسیار دور است؟
3. چرا ارادهٔ درونیِ **ה'** باید در امور جسمانی پوشیده شود؟ تمثیلِ «برای خردمند، اشاره‌ای بس است» چگونه به توضیح این مطلب کمک می‌کند؟
4. «امروز» چه چیزی به «که من به شما فرمان می‌دهم» می‌افزاید، و چرا روح در بدن می‌تواند به چیزی برسد که پیش از نزولش نمی‌توانست به آن برسد؟
5. گفتنِ تورات نیز عملی به‌شمار می‌آید. این امر دربارهٔ جایگاهِ مطالعهٔ تورات در میان **מצוות** عملی چه چیزی را نشان می‌دهد؟

یادداشت‌ها

بند 1

1 معشوقه در غزل می‌گوید: «آب‌های بسیار نمی‌توانند عشق را خاموش کنند و رودها نیز نمی‌توانند آن را غرق سازند؛ اگر کسی همه دارایی خانه‌اش را در برابر عشق بدهد، آن به‌کلی خوار شمرده خواهد شد.» در معنای ظاهری، عشق خریدنی نیست و هرکس دارایی‌اش را در برابر آن عرضه کند، خوار شمرده می‌شود؛ לו (lo) می‌تواند به معنای «او را» یا «آن را» باشد و این **مאמר** (maamar) آن را به معنای «آن را» می‌خواند: خود عاشق ثروت را خوار می‌شمارد (4.2).

Song of Songs 8:7 שיר השירים ח':ז'

מים רבים לא יוכלו לכבות את־האֵהבה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁכַּפּוּהָ אִישׁ אֶת־קִלְיָהּוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹזֵזוֹ לוֹ:

Many waters cannot quench love, Neither can the floods drown it; If a man would give all the substance of his house for love, He would utterly be contemned

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

2 שו"ה המחשבות — דניידי ואזלי

توراه حاییم (تורה حיים) شرح گستردهٔ میتلر ربه (אדמו"ר האמצעי) بر **מאמרیم** (maamarim) دربارهٔ برשית (בראשית) و שמות (שמות) است؛ این یادداشت به بحث آن در پاراشات נوح (נח) دربارهٔ «رودها» به‌عنوان اندیشه‌هایی که «حرکت می‌کنند و جاری می‌شوند» اشاره دارد؛ شرحی موازی و مفصل‌تر از این عبارت.

یادداشت کھوت

ראה תו"ח נח סב, ב.

بند 2

3 ונהר יוצא מעדן

آیه رودی را توصیف می‌کند که از عدن بیرون می‌رود تا باغ را آبیاری کند. آلتز ربه عدن را حکمت (חכמה, Chochmah)، رود را جریان حکمت، و باغ (גן, gan = 53) را پنجاه‌وسه **סדרות** (sidros: بخش‌های تورات) می‌خواند.

Genesis 2:10 בראשית ב':י'

וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקִיתָ אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפְרָד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים:

And a river went out of Eden to water the garden; and from thence it was parted, and became four heads

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

בראשית ב, י.

4 שהוא בחי' חכמה שנק' עדן

در آنجا آلتز ربه توضیح می‌دهد که **חכמה** «عدن» نامیده می‌شود، زیرا از لذت برین دریافت می‌کند و از عدن، جریان به «باغ» می‌رسد؛ باغ عدن برین و باغ عدن فرودین، جایی که ارواح از پرتو حضور الهی بهره‌مند می‌شوند. او می‌افزاید که یک ساعت بازگشت (תשובה, teshuvah) و کردارهای نیک در این جهان از تمام زندگی جهان آینده بهتر است، زیرا از راه فرمان‌ها، ذات لذت برین—که فراتر از **חכמה** است—به پایین جریان می‌یابد؛ و این همان تقابلی است که این گفتار (**מאמר**, maamar) بر آن بنا می‌شود.

یادداشت کھوت

ראה לקמן ע, ב, קז, ד.

5

نیمهٔ دوم آیه، «اگر کسی همهٔ دارایی خانهٔ خود را در راه عشق بدهد»، که آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) اکنون آن را تفسیر می‌کند.

Song of Songs 8:7 שיר השירים ח':ז'

מים רבים לא יוכלו לכבות את־האֵהבה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁכַּפּוּהָ אִישׁ אֶת־קִלְיָהּוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹזֵזוֹ לוֹ:

Many waters cannot quench love, Neither can the floods drown it; If a man would give all the substance of his house for love, He would utterly be contemned

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 3

6 וזהו אם יתן איש שהוא לשון גבורות

این بخش میان سه عشق **שמע** تمایز می‌گذارد: «با تمامی دل خود» اشتیاقِ نفس به «صحن‌های **ה'**» است؛ «با تمامی جان خود» پیوند دادنِ عقل و عواطف با **תורה**، **מצוות** و نیایش، یعنی کاخ خود پادشاه، است؛ و «با تمامی توان خود» عبارت است از **مسירות** **נפש** و خواستی قلبی فراتر از عقل. این توضیح عشق «با همهٔ توانت» را، که این بند آن را برتر از **حکمت** **תורה** می‌نهد، بسط می‌دهد.

یادداشت کھوت

ראה לקו"ת ראה לא, ד.

7

سرود دریا، **ה'** را «مرد جنگ» می‌خواند. آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) از این تعبیر نشان می‌دهد که واژهٔ «مرد» (**איש**, ish) بر توان و بازداري (גבורות, gevuros) دلالت دارد؛ نیرویی که نور الهی را منقبض می‌کند.

Exodus 15:3 שמות ט"ו:ג'

Havayah **איש** מִלְחָמָה **ה'** שָׁמוֹ:

The L-RD is a man of war, The L-RD is His name

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה

اکنون آیه به‌طور کامل خوانده می‌شود: نفس، با عشقی که «با تمام توانت» است، تمام «ثروت» را – یعنی حکمتی را که از انقباض‌ها پدید آمده – برای خود **ה'** می‌بخشد.

Song of Songs 8:7 שיר השירים ח':ז'

מים רבים לא יוכלו לכבות את־האֵהבה וְנִהְרֹת לֹא יִשְׁכַּפּוּהָ אִישׁ אֶת־קִלְיָהּוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹזֵזוֹ לוֹ:

Many waters cannot quench love, Neither can the floods drown it; If a man would give all the substance of his house for love, He would utterly be contemned

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 4

9 מי לי בשמים

در یکی از مزامیر آساف (**אסף**) آمده است: «چه کسی را در آسمان دارم [جز تو]؟ و جز تو، بر زمین هیچ‌چیز را نمی‌خواهم.» آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) این آیه را از زبان نفسی می‌خواند که نه پادشاه آسمان را می‌خواهد و نه هیچ چیز دیگری را؛ تنها خود **ה'** را می‌خواهد.

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעַמִּי לֹא־תִפְצְתִי בְּאֶרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire
none upon earth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

תהלים עג, כה.

10

اشعيا (ישעיהו) پیشگوی می کند که «عملی צדקה (tzedakah [دادگری])
صلح خواهد بود؛ در آیه، צדקה به معنای دادگری است. آلتز ربه (ادموی"ר
הזקן) این واژه را به معنای کمک به نیازمندان می گیرد؛ מצוה (mitzvah
[فرمان دینی]) ای که آیه آن را «عمل» می خواند، و آن را نمونه ای از מצוות
(mitzvot [فرمان های دینی]) عملی می داند که اراده ه' هستند.

Isaiah 32:17 ישעיהו ל"ב:י"ז

וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְדָקָה שְׁלוֹם וְעִבְדַּת הַצְדָקָה הַשְׁקֵט וְהַנְּטִיחַ עַד-עוֹלָם:

And the work of righteousness shall be peace; And the effect
of righteousness quietness and confidence for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

5

11

לחכימא ברמיזא

یکی از مواضعی که یادداشت های Kehot برای گفته «برای خردمند،
اشاره ای بس است» ذکر می کنند. آلتز ربه (ادموی"ר הזקן) این گفته را برای
حقیقتی به کار می گیرد که چنان ژرف است که نمی توان آن را به کلمات
دراورد.

Zohar I, 26b זח"א כו, ב

Tikkunei Zohar, Tikkun 18 • 36a:11–12 תקוני' תיקון יח

ולחכימא ברמיזא. הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא מסט'
דקשת דאיהו אוף הכי אות ברית. דאתמ' ביה כמראה הקשת אשר יהיה
בענן ביום הגשם כן מרא' הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי' וארא'
ואפל על פני ואשמע קול מדבר. ואמאי הוא נפיל על אנפוי בגין דאסיר
לאסתכלא בקשת.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

יבדאשט קהוט

זח"א כו, ב. ח"א רכט, ב. רפ, ב. ת"ז תי' יח (לו, א), תי' סט (קז, ב) קטז, א.
מדרש משלי כב.

12

לחכימא ברמיזא

موضع دیگری در زوهار (זחר) که یادداشت های Kehot ذکر می کنند و گفته
«برای خردمند، اشاره ای بس است» در آن آمده است.

Zohar, Pinchas 51:314–53:325 ספר הזהר, פנחס נ"א:שי"ד-
נ"ג:שכ"ה

13

לחכימא ברמיזא

موضع دیگری در زوهار (זחר) که یادداشت های Kehot ذکر می کنند و گفته
«برای خردمند، اشاره ای بس است» در آن آمده است.

Zohar, Ki Teitzei 18:88–20:98 ספר הזהר, כי תצא י"ח:פ"ח-
כ"צ:ח

14

לחכימא ברמיזא

یادداشت های Kehot آن را (در تיקון (Tikkun) 18) به عنوان موضعی
ذکر می کنند که گفته «برای خردمند، اشاره ای بس است» در آن آمده است.

Tikkunei Zohar 36a:11–12 תקוני הזהר ל"ו א:י"א-י"ב

ולחכימא ברמיזא. הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא מסט'
דקשת דאיהו אוף הכי אות ברית. דאתמ' ביה כמראה הקשת אשר יהיה

בענן ביום הגשם כן מרא' הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יי' וארא'
ואפל על פני ואשמע קול מדבר. ואמאי הוא נפיל על אנפוי בגין דאסיר
לאסתכלא בקשת.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

15 לחכימא ברמיזא

یادداشت های Kehot آن را (در تיקון 69) به عنوان موضعی ذکر می کنند
که گفته «برای خردمند، اشاره ای بس است» در آن آمده است.

Tikkunei Zohar 107b:4 תקוני הזהר ק"ז ב:ד'

וְלִזְמִינֵי דְיִיְיָ פִּוּרְקָנָא, אֲתָמֵר לְגַבִּי ו' דְּאִיהוּ דְרָגָא דְמִשְׁחָה, מוֹלִיד לְיִמִּין
מִשְׁחָה (ישעיה סג יב), לְסִמְכָא ה' דִּילִיָּה בִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ חֵי יִהוּיָא
שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר, בֶּקֶר דְּאֶבְרָהִם, י' אֲזִיל לְשִׁמְאֵלָא וְזָקִיף לָהּ דִּילִיָּה, וְדָא
אִיהוּ קֶרְבֵּן עוֹלָה יוֹרֵד, וְרָזָא דְמִלָּה, נֶעֱקֵב בְּהָא אֲתָר שְׂכָל אֵת יָדָיו,
וְלַחְכִּימָא בְרַמִּיזָא.

Tikkunei Zohar – Vocalized (Public Domain)

16 לחכימא ברמיזא

یادداشت های Kehot آن را به عنوان موضعی دیگر ذکر می کنند که گفته
«برای خردمند، اشاره ای بس است» در آن آمده است.

Tikkunei Zohar 116a:3–4 תקוני הזהר קט"ז א:ג-ד'

... לַמִּבְרֵי אֵילָנִין וְעִשְׂבִּין, וְאִינוּן אֲתַבְרִיאון, אָבֵל בּוֹרָא עֲלֵמִין בְּרָא וְלִית
עֲלִיָּה מֵאֵן דְּבָרָא לָקָה וְלַחְכִּימָא בְרַמִּיזָא דְבִאֲתָר דָּא לִית לְגַלְאָה יִתִּיר.
אֲמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר מִהֲקָא מִשְׁמַע דְּאִית בּוֹרָא בְּשׁוּתָפוּ דְּאֲתָוון, כְּגוֹן ב' מֵן
בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי אִימָא, ר' מֵן רֵאשִׁית דְּאִיהִי חֲקֻמָּה, ו' מֵן בּוֹרָא דְּאִיהִי
עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, א' מֵן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי קֶתֶר, שִׁי"ת, שֵׁית סְפִירון, קָא
כְּלָהּ עֶשֶׂר, אִם חֲסֵר חַד לֹא אֲשַׁתְּלִים בְּרִיאָה, אָבֵל עֲלִית עַל כָּל הָעוֹלָם
אִיהִי בְרָא כָּלָא בְּלֹא שׁוּתָפוּ כָּלָל.

Tikkunei Zohar – Vocalized (Public Domain)

17 לחכימא ברמיזא

یادداشت های Kehot آن را به عنوان منبعی از مدراش برای گفته «برای
خردمند، اشاره ای بس است» ذکر می کنند.

Midrash Mishlei 22 מדרש משלי כ"ב

18 נעוץ תחלתן בסופן

سفر يتسيراه (سفر يצירה) درباره ده مرتبه تجلی (سפירות, Sefiros)
می گوید که «پایانشان در آغازشان فرو رفته است و آغازشان در پایانشان,
چون شعله ای پیوسته به زغال». مامار (maamar) در اینجا آن را به یک
معنا و در 7.1 به معنای دیگر به کار می گیرد: ریشه برتر تنها در پایین ترین
عمل آشکار می شود.

Sefer Yetzirah 1:7 سفر יצירה א':ז'

עשר ספירות בלי מה נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן כשלהבת
קשורה בגחלת שאדון יחיד ואין לו שני ולפני אחד מה אתה סופר:

The decade of existence out of nothing has its end linked to
its beginning and its beginning linked to its end, just as the
flame is wedded to the live coal; because the L-rd is one and
there is not a second one, and before one what wilt thou
?count

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor
Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

19 והיו הדברים

מוסי (משה) در دعای שמע (Shema) به اسرائیل می‌گوید: «و این سخنانی که امروز به تو فرمان می‌دهم، بر دل تو باشد.» این جمله پس از فرمان به دوست داشتنی **ה'** آمده است؛ آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) آن را راهی می‌داند که آن محبت به تحقق می‌رسد.

Deuteronomy 6:6: דברים ו:ו

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום עליך:

And these words, which I command thee this day, shall be
upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

دברים ו, ۶.

20 ואהבת בכל לבבך

موسی به اسرائیل فرمان می‌دهد که **ה'** را «با تمامی دلت، با تمامی جانت و با تمامی توانت» دوست بدارند (توانت، **מאדך**، me'odecha). تمام این گفتار (**מאמר**، maamar) بر همین بخش پایانی می‌چرخد و آن را محبتی می‌خواند که از هر اندازه‌ای فراتر است.

Deuteronomy 6:5: דברים ו:ה

ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and
with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

21 וא"א זאת כ"א ע"י קיום מצותיו . . אשר אנכי

یادداشت می‌گوید این نکته – که عشق «با تمام توانت» فقط از راه به‌جا آوردن **מצوت** تحقق می‌یابد، چنان‌که آیه «آنچه من (Anochi) به تو فرمان می‌دهم» به آن اشاره دارد – در این مآمار بعدی به تفصیل شرح داده شده است.

یادداشت كهوت

נתבאר בד"ה והיה ברכה תרל"ט.

22 אשר אנכי

در آیه، موسی (مשה) با اسرائیل سخن می‌گوید («که امروز به شما فرمان می‌دهم»); آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) واژه «من» (**אנכי**، Anochi) را به‌منزلۀ ذات خود **ה'** می‌خواند؛ اوست که از طریق فرمان‌ها (**מצוות**، mitzvos) فرمان می‌دهد.

Deuteronomy 6:6: דברים ו:ו

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום עליך:

And these words, which I command thee this day, shall be
upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23 אשר אנכי מי שאנכי

نخستین مآمار تورا اور (تורה اور) همین آیه را «آنچه من، آن‌که من هستم، به تو فرمان می‌دهم» می‌خواند و می‌گوید که از این راه آشکارشدن الوهیت و پدیدآمدن توراتی حاصل می‌شود که پیش از جهان وجود داشت. این مطلب تأیید می‌کند که **Anochi** در اینجا به ذات خود او اشاره دارد.

یادداشت كهوت

ראה לעיל א, א במ"מ.

24 ودברת במ

در **שמע** (שמע، Shema)، موسی (مשה) به اسرائیل می‌گوید این سخنان را به فرزندان‌شان بیاموزند و در خانه و در راه «دربارۀ آن‌ها سخن بگویند». آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) این آیه را فرمان سخن‌گفتن از سخنان تورا می‌خواند؛ فرمان دینی (**מצוה**، mitzvah).

Deuteronomy 6:7: דברים ו:ז

ושננתם לבניך ודברת במ בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובקומך:

and thou shalt teach them diligently unto thy children, and
shalt talk of them when thou sittest in thy house, and when
thou walkest by the way, and when thou liest down, and
when thou risest up

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

25 והגית בו

پس از مرگ موسی، **ה'** به **یوشع** (יחושע) می‌گوید: «این کتاب تورا از دهانت دور نشود، و آن را روز و شب بر زبان آوری» (**وهגית**، vehagisa). این فعل هم به اندیشیدن و تأمل‌کردن اشاره دارد و هم به بر زبان آوردن؛ مَقَالَه آن را برای فرمان سخن‌گفتن از سخنان تورا نقل می‌کند.

Joshua 1:8: יהושע א:ח

לא-ימוש ספר התורה הזה מפיה וְהָגִיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר
לְעֲשׂוֹת כְּכָל-הַכְּתוּב בוּ כִּי-אֶזְרָא תִּפְלֹחַ אֶת-דֶּרֶךְךָ וְאֶזְרָא תִּשְׁכַּל:

This book of the law shall not depart out of thy mouth, but
thou shalt meditate therein day and night, that thou mayest
observe to do according to all that is written therein; for then
thou shalt make thy ways prosperous, and then thou shalt
have good success

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

יהושע א, ח.

26 עקימת שפתיו הוי מעשה

تلمود می‌گوید حرکت‌دادن دهان، عمل به‌شمار می‌آید. آلتز ربه از این مطلب برای نشان‌دادن این نکته بهره می‌گیرد که سخن‌گفتن از تورا گونه‌ای از عمل است.

Bava Metzria 90b:13-14 בבא מציעא צ' ב:י"ג-י"ד

איתמר: חסמה בקול וְהִנְהִיגָה בקול? רבי יוחנן אמר: חייב, ריש לקיש
אמר: פטור. רבי יוחנן אמר: חייב, עקימת פיו הוּא מַעֲשֶׂה. ריש לקיש
אמר: פטור, קלא לא הוי מַעֲשֶׂה. איתביה רבי יוחנן לריש לקיש:

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Sanhedrin 65a:10-12 סנהדרין ס"ה א:י-י"ב

מגדף, מאי מַעֲשֶׂה איקא? עקימת שפתיו הוי מַעֲשֶׂה. בעל אוב, מאי
מַעֲשֶׂה איקא? הקשת וְרוּעוּתוֹ הוי מַעֲשֶׂה. ואפילו לרבנן? והתנא:
אינו חייב אלא על דבר שיש בו מַעֲשֶׂה, כגון זיבות, קישור, וניסוד,

והשתחוזה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

ב"מ צ, ב סנהדרין סה, א. וראה לקו"ת שמע"צ פד, ג.

27 אחות לנו קטנה

در آیهٔ بلافاصله پس از آیهٔ آغازین مقاله، برادران دختر جوان می‌گویند: «خواه‌ری کوچک داریم که هنوز سینه ندارد؛ در روزی که برای خواهرمان

خواستگاری شود، با او چه کنیم؟» آنان نگران خواهری هستند که هنوز به سن ازدواج نرسیده است (در بافت آیه، بر پایه تفسیر اشتاین سالتز از تنخ).
مقاله «آخوت» (אחות, achos)، یعنی «خواهر»، را «آخت» (אחת, achas)، یعنی «یکی»، می خوانند: روحی که با ה' یکی شده است.

Song of Songs 8:8 שיר השירים ח':ח'

אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה-נעשה לאחנתנו ביום שי-דבר-בה:

We have a little sister, And she hath no breasts; What shall
?we do for our sister In the day when she shall be spoken for

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 וימינו תחבקני

محبوب درباره معشوقش می گوید: «دست چپش زیر سرم است و دست راستش مرا در آغوش می گیرد» (این عبارت در 8:3 نیز تکرار می شود).
آلتر ربه این آیه را چنین می خواند که ה' روح را از هر سو در آغوش می گیرد؛ این همان یگانگی کامل است که از راه فرمان های دینی (מצוות) حاصل می شود.

Song of Songs 2:6 שיר השירים ב':ו'

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני:

Let his left hand be under my head, And his right hand em-
brace me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

درباره این نسخه

.the notes و our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/noach/2/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بیتسخاک